

O'ZBEKISTON VA KOREYA KIYINISH MADANIYATI

Ro'ziboyeva Binafsha Baxrom qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti, xorijiy til va adabiyoti yo'nalishi

206- guruh talabasi

Annotatsiya.

Ushbu tezisda o'zbek va koreys xalqlarining kiyinish madaniyatining o'ziga xos jihatlari, kiyim turlari va tarixi haqida qisqacha ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: o'zbek milliy kiyimlari; chopon, do'ppi, atlas, mahsi. An'anaviy Kores libosi: "Hanbok".

Kiyimlarda millat va elatlar tarixiga borib taqaladigan an'analar, ijtimoiy munosabatlar, ma'rifiy, din va estetik shakllarning ayrim unsurlari ifodalanadi. Jamiyat turmushi iqtisodiyoti va siyosatida bo'layotgan ayrim o'zgarishlar bilan baravar kiyim shakllari ham o'zgarib boradi, unda xalqning moddiy ahvoli, kishilarning didi, go'zallik to'g'risidagi ideallari, xo'jalik yuritishning o'ziga xos jihatlari hamda oilaviy turmushning ba'zi tomonlari ham ko'zga yaqol tashlanadi.

Kiyinish madaniyatiga bo'lgan qarash insonning go'zallik, nafosat, odob borasidagi ko'z qarashlarini ifoda etadigan omil hamdir. Shuni alohida ta'kidlab o'tish joizki bugungi jadal rivojlanib borayotgan global davrda kiyimlar ham, kiyinishga bo'lgan e'tibor va talab ham o'zgarib bormoqda

O'zbek milliy liboslari juda yorqin, chiroyli, qulay bo'lib, xalqning boy madaniy an'analari va turmush tarzining bir qismidir. Shaharlarda milliy libosdagi odamlarni topish kamdan-kam uchratish mumkin. Ehtimol, bugungi kunda u an'anaviy bayram tadbirlarida kiyiladi, ammo qishloqda u hali ham kundalik va dam olish kunlari liboslarining bir qismi bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Erkaklar milliy libosining asosini chopon tashkil etadi, u belga ro'mol – kiyikcha bilan bog'lanadi. An'anaviy bosh kiyim - do'ppi. Badaniga ko'ylak, ishton - pastki qismiga torayib turadigan keng shim kiyiladi. Oyoqlari yupqa teridan tikilgan etiklarda. To'liq libosdagi kamarlar ko'pincha juda oqlangan - baxmal yoki kashta tikilgan, kumush naqshli blyashka va tokalar bilan. Kundalik ko'ylak uzun ro'moldek kamar bilan bog'langan.

An'anaviy o'zbek ayollar libosi xon-atlasdan tikilgan ko'ylakning tunikaga o'xshash oddiy qirqimlaridan, shuningdek, guldorlardan iborat. Bayramona kiyimlarda atlas mato va boy oltin kashta ishlatiladi. Ayollar bosh kiyimi bir vaqtning o'zida uchta elementni o'z ichiga oladi: do'ppi, sharf va salla. Oltin yoki kumushdan yasalgan zargarlik buyumlari har doim barcha yoshdagi o'zbek ayollari libosiga ajralmas qo'shimcha bo'lib kelgan.

Kashtado'zlik naqshlari tasodifan tanlanmagan. U har doim sehrli yoki amaliy ahamiyatga ega bo'lgan. Masalan, ortiqcha oro bermay takrorlanadigan geometrik naqsh o'ziga xos tumordir. To'q ko'k, qora rangdagi matolardan tikilgan liboslar O'zbekistonning hech bir hududida kiyilmagan. So'g'd naqshlari zardushtiylik ta'sirini saqlab qolgan. Ushbu mintaqadagi ranglar jamiyatdagi mavqega qarab tanlangan. Misol uchun, ayolning libosida ko'k va binafsha ranglarning keng tarqalganligi erining yuqori mavqei haqida gapiradi va yashil rangli naqshlar ko'pincha dehqonlar va hunarmandlar tomonidan ishlatilgan. Oyoq kiyimi mahsi (ichig'i — orqasi yo'q, tagligi yumshoq, to'pig'i yo'q chiroyli etik) va dag'al charmdan yoki rezinadan tikilgan etiklardan iborat bo'lgan. Bu bugungi kungacha obro'ga ega bo'lgan.

Koreyaliklar odatda g'arbcha uslubdagi kiyimlar kiyishadi, bahor va kuzda uzun yengli kiyimlar, issiq yozda esa yengi kalta kiyimlar kiyadilar. Qishda esa palto yoki sviter kabi ustki kiyimlarni kiyishadi. Ishxonada yoki muhim oilaviy yig'inlarda koreyaliklar kostyum-shim kiyadilar.

An'anaviy koreys libosi: "Hanbok"

An'anaviy koreyscha libos "Hanbok" deb ataladi. Ushbu libosda nafis chiziqlar va egri chiziqlar yaxshi uyg'unlashgan, bu esa hanbokni chiroyli va elegant bo'lishini ta'minlaydi. Hanbokning turlari juda ko'p bo'lib, ular rasmiy yoki norasmiy kiyinish, shuningdek, jins, yosh va mavsumga qarab har xil turlarga bo'linadi. Asosan, Erkaklar hanboki, asosan, ishton va pidjakdan iborat bo'lsa, ayollar hanboki yubka va koftadan iborat bo'ladi. Bundan tashqari, nimcha, magodja deb ataladigan uzun jaket, rido va hokazolar ham kiyish mumkin.

Hanbok chogori (koreyacha an'anaviy pidjak) va ishtonini kiying. Ishtonini kiyganda uning kamarini o'ngdan chapga tomon bog'lash lozim. Ishton chekkalari daenim bilan bog'lanadi. Chogorini kiygach, ridolarni mahkamlanadi va chogori ustidan nimcha va magodja kiyiladi. Ko'chaga chiqqanda yoki boshni egib oldinga egilgan holda hurmat bajo keltirganda durumagi (an'anaviy koreys ustki kiyimi) kiying.

Hanbok ishtoni, koreyacha paypoq va ichki yubkasini kiying va ularning ustidan ustki yubkasini kiying. Ustki yubkani chap tomonga qo'yish lozim. Sokchogori va ustki pidjakni (chogori) kiygach, u orqa tomonga tushib qolmasligi uchun chogorini oldinga torting. Ko'krak tomondagi chogori tasmalari bir xil uzunlikda qilib bog'lanadi.

ADABIYOTLAR

1. Karimov.I.A. "Yuksak ma'naviyat _yengilmas kuch".--T"Ma'naviyat",2008.
2. Alisher.Navoiy"Mukammal asarlar to'plami"--T G'.G'ulom nomidagi adabiyot va sa'nat nashiryoti,2011.
3. Alisher.Navoiy.Axloqshunoslik, darslik. T O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati,2010.

4. Gulga.A."Yosh janob M" .1981 yil.
5. Maksimov.A."Muloqat sa'nati yoki aloqa hunarmandchilik M, 2006 yil.
6. Maskimov.S.N. "Rus odamining tashrifi// Samimiy so'z",1866 yil .
7. Odob-odob qoidalari.www.eriksik.org.kb.
8. Husanov.B, G'ulomov.V. Muomala madaniyati--T.

